

**Informacja do BIP o wynikach kontroli doraźnej
Domu Dziecka, ul. Kochanowskiego 1, 89-200 Szubin**

sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2015 r., poz. 2058 z późn. zm.) art. 4 ust.1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a

I. Cel kontroli:

Wyjaśnienie nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki opiekuńczo-wychowawczej zgłoszonych w piśmie z dnia 1 lutego 2016 r. skierowanym do Wydziału Polityki Społecznej.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 2,7 i 8 marca 2016 roku.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

W związku z pismem przesłanym do Wydziału Polityki Społecznej w dniu 15 lutego 2016 r., dotyczącym nieprawidłowości w zakresie funkcjonowania placówki, a w szczególności zastrzeżeń w zakresie przestrzegania praw wychowanków tj. nieuwzględniania opinii dziecka w sprawach jego dotyczących, braku właściwej opieki zdrowotnej, braku poczucia bezpieczeństwa, naruszania nietykalności osobistej, kontrolujący realizację zadań z zakresu wspierania rodziny i pieczy zastępczej przeprowadzili w dniach 2, 7 i 8 marca 2016 r. kontrolę doraźną, mającą na celu ustalenie stanu faktycznego.

1. W zakresie zarzutu dotyczącego braku zainteresowania i właściwego podejścia większości wychowawców z placówki do wychowanków.

Na podstawie rozmowy z Dyrektorem Zespołu Szkół Nr 2 w Szubinie, pedagogiem szkolnym – p. [REDAKTOWANE], wychowawcą Adriana - p. [REDAKTOWANE] i p. [REDAKTOWANE] - wychowawcą Świetlicy, ustalono, co następuje: uczniowie Zespołu Szkół Nr 2 będący wychowankami placówki, uczestniczą systematycznie w zajęciach szkolnych, są ubrani właściwie, stosownie do pory roku, przynoszą II śniadanie (przy czym zwrócono uwagę na brak napoi, co jest szczególnie istotne w porze letniej). Każdy uczeń posiada założony zeszyt kontaktów ze szkołą, w którym wpisywane są zadania i polecenia, w tym zadania domowe. Zeszyty te są formą codziennego kontaktu szkoły z placówką, a ponadto wychowawcy PO-W kontaktują się z nauczycielami telefonicznie lub osobiście. Zdarzają się sytuacje, gdy wychowawca nie bierze udziału w zebraniach semestralnych, jednak w takim przypadku odbiera kartę ocen wychowanka w okresie późniejszym. Wychowawcy znają plany zajęć dzieci i reagują na wszelkie informacje ze strony szkoły. W ocenie Dyrektora Szkoły (ustalanej na podstawie rozmów z nauczycielami) brak dostatecznego zaangażowania ze strony wychowawców w efekty pracy wychowanka, brak należytego zainteresowania postęпами wychowanka w nauce i jego problemami oraz brak dostatecznego wsparcia dzieci w realizacji zadań domowych.

2. W zakresie niedostatecznego wsparcia w nauce i przy odrabianiu lekcji.

Z informacji od koordynatora placówki p. [REDAKTOWANE] oraz psychologa p. [REDAKTOWANE] wiadomo, iż w godzinach popołudniowych w placówce dyżur pełni jeden wychowawca, który pomaga indywidualnie każdemu dziecku w odrabianiu zadań domowych. Z informacji uzyskanych od dzieci wynika, iż wychowawcy faktycznie nadzorują przebieg tzw. nauki własnej o wyznaczonej porze dnia, ale nie są w stanie poświęcić odpowiednio dużo czasu na tłumaczenie niezrozumiałych zagadnień z powodu znacznych potrzeb w tym zakresie. Analiza dokumentacji indywidualnej dzieci faktycznie wskazuje, iż przeważająca liczba wychowanków wymaga dodatkowych zajęć wyrównawczych, korekcyjnych i kompensacyjnych. W ocenie kontrolujących placówkę, z uwagi na znaczną liczbę osób z upośledzeniem umysłowym oraz posiadających orzeczenie o dostosowaniu wymagań edukacyjnych, czas jakim dysponuje jeden wychowawca na zapewnienie każdemu wychowankowi wsparcia jest bardzo ograniczony i niewystarczający.

W świetle powyższego wskazane zapewnienie pomocy drugiego wychowawcy, pedagoga (ewentualnie wolontariuszy) w godzinach popołudniowych w celu zapewnienia każdemu wychowankowi wsparcia odpowiedniego do jego potrzeb i możliwości.

3. W zakresie pobytu wychowanków w świetlicy szkolnej.

Z uzyskanych informacji wynika, iż zarówno dzieci młodsze, jak i starsze będące uczniami Zespołu Szkół Nr 2 w Szubinie są przyprowadzane i odprowadzane przez wychowawcę z placówki do szkoły. Jedyne w przypadku wysokiej punktacji za dobre zachowanie dzieci mogą, za zgodą wychowawcy – koordynatora, samodzielnie chodzić do i ze szkoły. Z informacji pochodzących od dzieci, a potwierdzonych przez osoby pracujące w świetlicy wiadomo, iż nawet w takim przypadku wszyscy wychowankowie muszą opuścić placówkę o godzinie 7.30, gdyż w godzinach 8.00-10.00 brak osób pracujących w placówce. W świetle powyższego dziecko, które ma zajęcia od 10.00 musi wychodzić do szkoły również o godzinie 7.30. Podobnie w sytuacji powrotu ze szkoły, dzieci muszą pozostać w świetlicy pomimo ukończenia zajęć lekcyjnych np. o godz.13.00. Ponadto w dni wolne od zajęć dydaktycznych wychowankowie również muszą przebywać w świetlicy. W ocenie

kontrolujących powyższa sytuacja jest wysoce niepokojąca. Podczas poprzedniej kontroli doraźnej w maju 2014r., której przedmiotem był między innymi brak należytej współpracy pomiędzy szkołą a placówką ustalono:

„*W zakresie przebywania dzieci w świetlicy szkolnej Dyrektor wyjaśnił, iż z uwagi na sygnały (pochodzące ze szkoły) dotyczące nagannego zachowania dzieci, (palenie papierosów po lekcjach lub przed lekcjami, opuszczanie pojedynczych lekcji, wagary) placówka podjęła decyzję, aby wychowankowie byli odprowadzani i przyprowadzani przez wychowawcę do świetlicy, w której mają przebywać od 8.00 do czasu zakończenia lekcji przez najstarszego wychowanka tj. do godziny 15.30. Pan ██████████ zwrócił uwagę, iż jest to rozwiązanie czasowe, które nie musi obowiązywać w nowym roku szkolnym.*

Z informacji uzyskanych ze szkoły wiadomo, iż zachowanie dzieci uległo znacznej poprawie, a wielogodzinne przebywanie wychowanków w świetlicy szkolnej nie wpływa korzystnie na ich funkcjonowanie. W szczególności dotyczy to wychowanków starszych oraz posiadających znaczne zaburzenia zachowania. Pobyt w świetlicy codziennie w godzinach od 8.00-16.30 przyjęty jako rozwiązanie czasowe, nie może być w opinii kontrolujących rozwiązaniem stałym. Na podstawie rozmowy z wychowankami ustalono, iż w świetlicy przebywają najczęściej dzieci młodsze, a w dni wolne od zajęć dydaktycznych wychowankowie placówki są jedynymi dziećmi w świetlicy. W trakcie rozmów wszyscy wyrazili niezadowolenie z tej sytuacji. Wielogodzinne przebywanie w świetlicy jest dla dzieci nieatrakcyjne, powoduje ich znużenie i zniechęcenie. Dodatkowo konieczność wychodzenia o godz.7.30 w przypadku, gdy lekcje rozpoczynają się o godz.11.00 jest dla dzieci uciążliwa. Powyższe opinie zawarte są również w *Protokole z wysłuchania dziecka umieszczonego w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej w Szubinie sporządzane na potrzeby okresowej oceny sytuacji dziecka np. w dniu 15.10.2015 r.*

W ocenie kontrolujących należy dostosować organizację pracy w placówce, aby umożliwić dzieciom pozostanie w niej w dni wolne od zajęć dydaktycznych w szkole, jak również przychodzenie i wychodzenie zgodnie z obowiązującym wychowanka planem lekcji na dany dzień (dotyczy w szczególności starszych wychowanków). Należy podkreślić, że placówka opiekuńczo-wychowawcza zastępuje dziecku dom rodzinny, co oznacza, że atmosfera i zasady organizacji placówki powinny być wzorowane na warunkach i relacjach panujących w rodzinie, a przyjęte w placówce rozwiązanie nie spełnia tej idei.

4. W zakresie stosowanych kar, a w szczególności korzystania z tzw. izolatki.

W placówce obowiązuje szereg regulaminów i procedur regulujących działalność placówki, między innymi *Regulamin pobytu dziecka w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej typu socjalizacyjnego w Szubinie*. Regulamin ten zawiera opis i skalę oceniania wychowanków, co skutkuje możliwością uzyskania określonych przywilejów np. prawo korzystania z komputerów, gry na konsoli. Z informacji przekazanych przez koordynatora placówki wynika, iż z ww. regulaminem zapoznaje się każdego wychowanka, natomiast na podstawie rozmowy z dziećmi stwierdzono przypadek, iż wychowanek nie został zapoznany z regulaminem (co potwierdza brak podpisu dziecka na liście. Podczas spotkania wychowanek ██████████ zgłosił, iż po przyjęciu do placówki nikt nie zapoznał go z regulaminem i w związku z tym nieświadomie dopuścił się złamania obowiązujących w placówce zasad, co w efekcie poskutkowało obniżeniem oceny punktowej i ograniczeniem przywilejów. W regulaminie nie ujęto samodzielnych powrotów ze szkoły, które jak wynika z rozmowy z dziećmi jest również uzależnione od oceny punktowej. Regulamin w ocenie wychowanków nie zawiera jasno sprecyzowanych zasad oceniania (obniżania lub podwyższania punktacji), co w konsekwencji może prowadzić do różnej oceny tej samej sytuacji przez poszczególnych wychowawców, np. nieposprzątaną pokój może w ocenie jednego wychowawcy skutkować oceną 3,0, a dla drugiego 2,0. Ponadto z przedstawionego harmonogramu dnia wynika, iż codziennie w godzinach wieczornych wychowawca po przejściu pokoi wychowanków informuje o przyznaniu punktów, natomiast część wychowanków twierdziła, iż informacja o punktacji przekazywana jest jedynie na ich prośbę. W regulaminie określono kary i nagrody, przy czym jedną z nich jest zakaz opuszczania swojego pokoju. W ocenie wychowanków kara ta stosowana jest zbyt często. Z informacji przekazanych przez dzieci zdarzają się przypadki umieszczenia za karę w izolatce. Wyjaśnienia w tej sprawie złożyła psycholog ██████████ oraz koordynator placówki - ██████████. Wynika z nich, iż izolatka wykorzystywana była jedynie w przypadku wystąpienia agresywnego zachowania wychowanka lub w przypadku upojenia alkoholowego. Wskazano, iż 2015 r. jedynie wychowanek został umieszczony w izolatce. Z rozmów z dziećmi wynika, iż trzech wychowanków było czasowo umieszczonych w izolatce tj. ██████████. Ponadto dzieci chore również są umieszczane w izolatce. W ocenie kontrolujących należy rozważyć zasadność kierowania dzieci do izolatki w przypadku każdej choroby. W czasie wykonywania czynności kontrolnych stwierdzono, iż chora dziewczynka przebywająca w izolatce ██████████ wspólnie z wszystkimi wychowankami spożywa podwieczorek, korzysta z komputera w sali komputerowej. Z informacji uzyskanych ze szkoły wynika, iż dzieci nie chcą przyznawać się do objawów chorobowych, gdyż obawiają się umieszczenia w izolatce.

5. W zakresie dostępu do opieki zdrowotnej oraz zaopatrzenia w produkty lecznicze.

Na podstawie przeprowadzonych czynności kontrolnych ustalono, iż dzieciom zapewnia się dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej oraz do lekarzy specjalistów. Ponadto wychowankom wymagającym pomocy psychiatrycznej zapewnia się w sposób systematyczny, wizyty u lekarza psychiatry. O dawkowaniu leków decyduje lekarz prowadzący, wystawiający receptę. Z informacji uzyskanych od Koordynatora wynika, iż w jednym przypadku, w związku z przesunięciem wizyty lekarskiej jeden z wychowanków przez krótki czas

nie otrzymał leków. Sytuacja ta nie powstała z winy placówki lecz związana była z informacją o konieczności zmiany terminu wizyty w związku z nieobecnością lekarza. W każdym przypadku zgłoszenia przez wychowanka objawów chorobowych wychowawca idzie z dzieckiem do lekarza, wykupuje w aptece przepisane leki, a kserokopia recepty jest przechowywana w placówce. Zaniepokojenie nauczycieli w szkole budziła sytuacja wychowanki [REDAKTOWANE], która była apatyczna, niechętnie spożywała posiłki. Z wyjaśnień złożonych przez Koordynatora wynika, że dziewczynka przywiązuje dużą wagę do wyglądu i często się odchudza. W związku z powyższym wykonano badanie laboratoryjne, które wykazało anemię. Dziewczynce przepisano żelazo. Koordynator nie przedstawił żadnej dokumentacji potwierdzającej udzielenie odpowiedniego leczenia, poinformował jedynie, iż zakupiony został specyfik zawierający żelazo. Obecnie sytuacja dziewczynki ustabilizowała się, a wychowawcy zwracają uwagę by dziewczynka zjadała wszystkie posiłki. Stwierdzono ponadto prawidłowe zabezpieczenie leków w szafie znajdującej się w pokoju wychowawców oraz konieczność wprowadzenia szczegółowej ewidencji wydawania i przyjmowania leków. Dotychczasowe rozwiązanie tj. rozpisanie na kartce zleconych leków nie potwierdza faktu podania przez wychowawcę leku, a skreślenia mogą powodować pomyłki.

W trakcie rozmowy z dziećmi zgłoszono sporadyczne przypadki stosowania przemocy przez jednego pracownika placówki poprzez np. szarpanie, popychanie, używanie niewłaściwych słów. Wychowankowie sami stwierdzili, iż dochodzi to w sytuacji kiedy reakcja sprowokowana jest niewłaściwym zachowaniem przez danego wychowanka, ale oczekują większego opanowania i życzliwości wychowawcy p. [REDAKTOWANE].

Z uwagi na fakt, iż podczas poprzedniej kontroli w 2014 r. zostały sformułowane podobne zarzuty w stosunku do tego samego wychowawcy podczas spotkania z Dyrektorem PCPR będącym jednocześnie Dyrektorem PO-W ustalono podjęcie natychmiastowych działań mających na celu wyeliminowanie przypadków niewłaściwych zachowań wychowawcy oraz wprowadzenia prawidłowych zasad podawania leków. Z kolei Dyrektor poinformował, że podczas odrabiania lekcji dzieci wspiera wychowawca i koordynator pełniący dyżur do godz. 18. Z powodu stwierdzenia nieprawidłowości w wywiązywaniu się z obowiązków, Dyrektor podjął decyzję o zmianie na stanowisku dotychczasowego koordynatora.

Podczas rozmowy dzieci poruszyły kwestię korzystania z telefonów komórkowych. Wychowankowie zgłaszali, iż mają prawo do korzystania z telefonów przez 1 godzinę w dni nauki szkolnej, a w soboty i niedzielę około 2 godzin, co w ich ocenie stanowi duże ograniczanie praw. Zdaniem młodzieży telefon komórkowy stał się niezbędnym przedmiotem, który spełnia znacznie więcej funkcji niż tylko aparat do rozmów telefonicznych i wysyłania SMS-ów. Komórki używają także do słuchania muzyki i radia, grania w gry, robienia i wymieniania się zdjęciami i filmami video oraz surfowania po sieci. Stały dostęp do Internetu, pozwala im na śledzenie tego co dzieje się w portalach społecznościowych. W ocenie kontrolujących zasadny jest zakaz zabierania komórek do szkoły, czy korzystania z komórek podczas nauki własnej, brak natomiast podstaw do nadmiernego ograniczenia możliwości korzystania z telefonu do 1 godziny w ciągu całego dnia.

W trakcie czynności kontrolnych sprawdzono dodatkowo dokumentację prowadzoną przez wychowawców i psychologa zatrudnionego w placówce. Analizie podlegały:

- Plany pomocy dziecku,
- Karty pobytu,
- Diagnozy psychofizyczne,
- Arkusze badań i obserwacji psychologicznych i pedagogicznych,
- Karty udziału w zajęciach prowadzonych przez psychologa wraz z opisem ich przebiegu,
- Protokoły wysłuchania dziecka,
- Arkusz kontaktów wychowanka z instytucjami.

Dokumentacja prowadzona jest systematycznie, zgodnie z obowiązującymi przepisami, zwrócono uwagę na pojedyncze przypadki braku podpisu wychowanka pod planem pomocy dziecku [REDAKTOWANE] powtarzające się identyczne wpisy w kartach pobytu (od maja 2015 r. do marca 2016 r.) u wychowanka [REDAKTOWANE]. Wskazano również na zasadność każdorazowego wpisywania w *Arkuszu kontaktów wychowanka z instytucjami*, kontaktów ze szkołą, w tym uczestnictwa w wywiadówkach szkolnych, telefonów, kontaktów osobistych, co pozwoli na weryfikację zarzutów w zakresie współpracy szkoły z placówką.

W wyniku przeprowadzonej kontroli kontrolowaną działalność oceniono **pozytywne z uchybieniami**. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Dyrektorowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Samodzielny Zespół ds.

Wspierania Rodziny i Systemu Pieczy Zastępczej

Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej